

4 kryptis Danijoje

Danija – viena iš pirmųjų šalių, kuriose buvo įsteigtos ir pradėjo veikti FLAG. Jos 4 krypties įgyvendinimo sistema yra įdomi mažiausiai dėl trijų priežasčių: dėl parengimo spartos, puikaus visų dalyvių bendradarbiavimo, užtikrinančio sklandų informacijos srautą, bei reikšmingo Nacionalinio tinklo skyriaus vaidmens.

Kaip ji veikia – administracinės sistemos ir atsakomybė

4 krypties pristatymo sistema pagrįsta Kaimo plėtros programos „Leader“ krypties sistema. Atliekami tie patys procesai ir procedūros, kaip vadovaujanti institucija veikia ta pati organizacija – Danijos žemės ūkio ir žuvininkystės agentūra prie Maisto, žemės ūkio ir žuvininkystės ministerijos. 4 krypties projektai valdomi, tikrinami ir apmokami nacionaliniu lygmeniu, laikantis labai standartizuotų procedūrų. FLAG turi nemažai laisvės formuojant grupes, plėtojant strategijas ir atrenkant projektus, tačiau vadovaujanti institucija išlaiko griežtą kontrolę įvairiuose įgyvendinimo proceso etapuose. Toliau aptariami pagrindiniai įgyvendinimo sistemos veikėjai ir jų atsakomybė.

Vadovaujančioji institucija (VI): šią funkciją dalijasi dvi ministerijos. Maisto, žemės ūkio ir žuvininkystės ministerija atsakinga už LAG ir FLAG grupėms skiriamo biudžeto ES dalį. Būsto, miesto ir kaimo reikalų ministerija prižiūri paramą LAG ir FLAG, finansuoja nacionalinę jų biudžeto dalį. VI sukūrė Danijos EŽF veiksmų programą (VP) ir toliau atsako už įvairias pristatymo sistemos užduotis: ji tikrina FLAG atrinktų projektų tinkamumą, patvirtina paraiškų užbaigtumą bei tiesiogiai su pareiškėju aiškinasi visus abejotinus klausimus (jei dėl to prireikia projektą šiek tiek patikslinti, FLAG nedalyvauja). Paskui priima oficialų sprendimą patvirtinti projektus, tačiau turi vadovautis FLAG rekomendacijomis ir siūlomu paramos lygiu. VI apie sprendimą informuoja FLAG ir su pareiškėju tiesiogiai pasirašo subsidijos sutartį, taip pat VI atsako už stebėjimą ir tikrinimą.

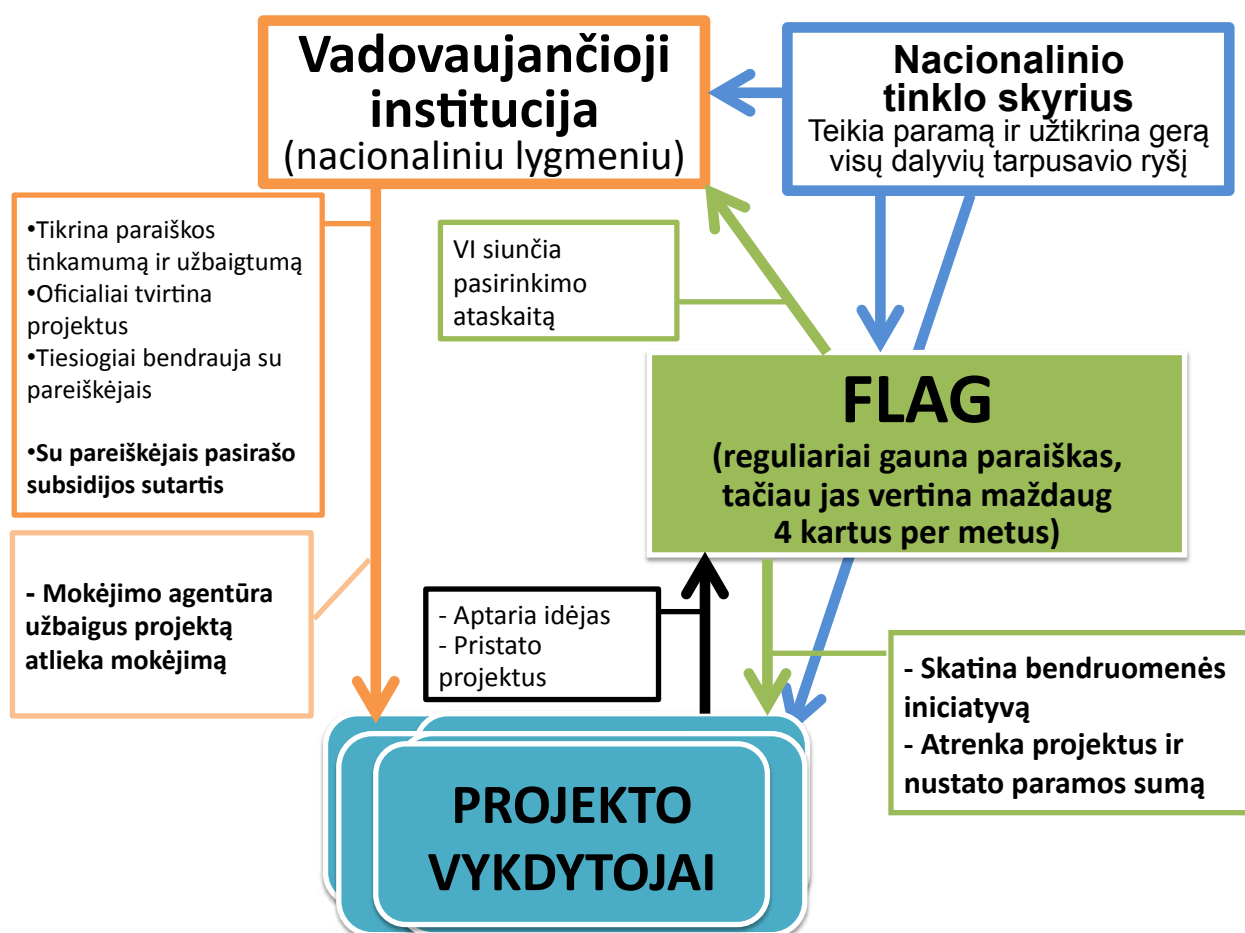
Mokėjimo agentūra (MA): veikia nacionaliniu lygmeniu ir atsako už mokėjimus projektų pareiškėjams.

Žvejybos regionų vietinės veiklos grupės: maždaug du trečdaliai Danijos FLAG taip pat yra „Leader“ LAG, likęs trečdalis – nepriklausomos FLAG. FLAG, kurios kartu yra ir LAG, turi tą patį personalą ir papildančias strategijas, tačiau jų biudžetai atskiri. Visos FLAG yra nesiekiančios pelno asociacijos su atvira naryste, 70 proc. jų narių turi būti iš privačiojo, o 30 proc. – iš viešojo sektoriaus. FLAG veikla apima:

- › regiono vietinės plėtros strategijos parengimą;
- › bendruomenės iniciatyvos skatinimą;
- › projektų paraiškų priėmimą (visą laikotarpį galioja atviras kvietimas);
- › projektų paraiškų įvertinimą, projektų, atitinkančių strategiją ir atrankos kriterijus, atrinkimą bei paramos lygio nustatymą (FLAG taryba šiuo tikslu susirenka maždaug 4 kartus per metus);
- › ataskaitų, apibendrinančių šiame procese atrinktus projektus, teikimą vadovaujančiai institucijai.

Nacionalinio tinklo skyrius (NT): įsikūręs Būsto, miesto ir kaimo reikalų ministerijoje, NT labai svarbus pristatant 4 kryptį. Jis veikia kaip visų suinteresuotųjų šalių ir potencialių pareiškėjų ryšių palaikymo institucija, kuria informacijos priemonės, teikia rekomendacijas FLAG (ir LAG) ir stiprina jų gebėjimus. Jis glaudžiai bendradarbiauja su VI ir užtikrina gerą visų veikėjų bendrą darbą.

4 krypties pristatymo sistema Danijoje

Projektų paraiškų pateikimo, įvertinimo ir patvirtinimo procesas paprastai trunka ne ilgiau kaip 3 mėnesius, nors dėl neseniai įvykusios programos institucijų reorganizacijos ir susijusio audito pranešama apie pasitaikiusius vėlavimus. Mokėjimo agentūra mokėjimus atlieka taip pat maždaug per 3 mėnesius patvirtinus projekto užbaigimą.

Kas gerai veikia

Šis pristatymo modelis yra palyginti paprastas ir jame dalyvauja nedaug institucijų. Dėl sklandaus informacijos srauto ir tinklo paramos visi veikėjai iš esmės supranta savo užduotis, ir panašu, kad sistema veikia be kliūčių. Administracinių funkcijų centralizavimas, lėmęs **biurokratijos sumažinimą (o ne jos padidinimą)** buvo sėkmingai suderintas su inicijavimo iš apačios požiūriu ir didele FLAG autonomija.

Pagrindinė administracinė našta tenka vadovaujančiajai institucijai, tačiau dėl nusistovėjusių procedūrų (pagrįstų „Leader“), institucijų patirties bei nuolatinių pastangų supaprastinti ir racionalizuoti procesą jos veikla išlieka **palyginti greitai ir ekonomiškai**.

FLAG tik ribotai dalyvauja administracinėse procedūrose, tačiau labai rūpinasi vietos veikėjų, ypač iš privačiojo sektoriaus, iniciatyvos skatinimu. Nors pagrindinius sprendimus oficialiai priima nacionalinės vyriausybės agentūros, dėl gero veikėjų tarpusavio **bendravimo ir bendradarbiavimo** nesumenkinamas ir FLAG, kaip pagrindinės vietinės strategijos varomosios jėgos, vaidmuo.

Tikėtina, kad efektyvus sistemos funkcionavimas prisidėjo prie fakto, jog 2012 metais, nepaisant nacionalinių biudžetinių apribojimų, EŽF finansavimas, skirtas 4 kryptims, buvo šiek tiek padidintas perskirsčius lėšas iš kitų EŽF kryptų.

Problemos, kurias spręsti padeda šis modelis

Šis modelis leido vadovaujančiajai institucijai suformuoti FLAG grupes ir pradėti įgyvendinti strategijas netrukus po to, kai buvo patvirtintos VP, taip pat sėkmingai suderinti administracinius bei finansinius „Leader“ ir EŽF 4 krypties procesus. Sprendimų priėmimo centralizavimas ir supaprastinimas padėjo iki minimumo sumažinti programos administravimo išlaidas.

FLAG grupėms tai yra modelis, leidžiantis pirmiausia pasirūpinti teritorijos atgaivinimu ir remti projektų paraiškas atliekant tik minimaliai reikalingą administracinį darbą. Dėl itin profesionalaus personalo ir pastangų įtraukti įvairius partnerius FLAG pasiekė pripažinimo ir turi teigiamą įvaizdį bendruomenėje, nors žuvininkystės sektorių įsitraukia lėtai.

Esminiai veiksniai, užtikrinantys naujų FLAG gebėjimų stiprinimą ir gerą visų veikėjų, dalyvaujančių pristatant 4 kryptį, tarpusavio ryšį buvo ankstyvas FLAG suformavimas ir **svarbus Nacionalinio tinklo skyriaus vaidmuo** taikant nustatytą organizavimo tvarką ir prisidedant atsidavusiam „Leader“ tinklo personalui.

Perkeliamumas, išmoktos pamokos

Šis pristatymo modelis gali būti ypač naudingas šalims, kuriose FLAG turi palyginti mažą biudžetą ir (arba) mažai patirties sprendžiant finansinius ir oficialius klausimus, taigi mažiau gebėjimų atlikti visas administracines užduotis. Procedūrų supaprastinimas gali būti itin svarbus valstybės narėms – ypač mažesniosioms, kurių administracija gana centralizuota ir dėl to galimybės subnacionaliniu lygmeniu pavesti užduotis, pavyzdžiui, tinkamumo tikrinimą, mokėjimą ar stebėjimą ir patikrinimą, yra ribotos, taip pat šalyse, kuriose biudžeto lėšoms taikomos griežtos taupymo priemonės.

Efektyvus ankstesnės vietinės plėtros patirties („Leader“) pritaikymas ir svarbus Nacionalinio tinklo skyriaus vaidmuo stiprinant gebėjimus bei užtikrinant visų veikėjų keitimąsi informacija galėtų sudominti daugelį šalių, kurioms kyla sunkumų norint sėkmingai pradėti 4 krypties įgyvendinimą.

4 kryptis Danijoje

- › 18 FLAG grupių
- › Visas 4 krypties biudžetas: 31 919 462 eurai (15 959 731 euras – iš EŽF, 12 proc. – iš Danijos EŽF biudžeto)
- › Vidutiniškai 1 770 000 eurų vienai FLAG per 2007–2013 m. laikotarpį
- › Iki 2012 m. vasario atrinkti 364 vietiniai projektai
- › Išsamiau apie Danijos FLAG, jų partnerių sudėtį ir tikslus galite rasti [FARNET svetainėje](#).
- › **Vadovaujančiosios institucijos kontaktai**
René Kusier, Nacionalinio tinklo skyrius, Būsto, miesto ir kaimo reikalų ministerija
El. paštas: rk@mbbl.dk
Tel. +45 41 71 78 42

Redaktorius: Europos Komisijos Jūrų reikalų ir žuvininkystės direktorato generalinis direktorius.

Garantijų atsisakymas: nors Žuvininkystės ir jūrų reikalų generalinis direktoratas atsako už šio dokumento parengimą, jis neatsako už jo turinį ir negarantuoja duomenų tikslumo.